

Information om operation ved mistanke om kræft i æggestokken

Gynækologisk Klinik
Afsnit 5031
Opgang 5, 3. sal
Juliane Marie Centret
Rigshospitalet
Blegdamsvej 9
2100 København Ø

Telefon: 3545 5031
E-mail: gynaekologi@rh.dk
Web: www.gyn.rh.dk

Velkommen i Gynækologisk Klinik

Når man bliver syg og skal opereres, dukker der ofte mange tanker, følelser og spørgsmål op. Med denne folder vil vi give dig svar på nogle af de spørgsmål, du sikkert har, inden du skal opereres. Afdelingens personale vil naturligvis også fortælle dig om den behandling, du skal gennemgå og svare på dine spørgsmål. De seneste års erfaringer viser, at behovet for indlæggelse kan nedsættes til 4-5 dage. Den kortere indlæggelsestid skyldes god information til patienten og forbedret behandling af kvalme og smerter efter operationen. Samlet betyder forbedringerne, at du hurtigere kommer ud af sengen og i gang igen.

Herved nedsættes risikoen for blandt andet hjerte-lunge-komplikationer, infektioner og træthed. Din egen motivation for at komme hurtigt i gang efter operationen har stor betydning.

Personalet tager naturligvis hensyn til den enkelte patients behov.

Dagen før operationen

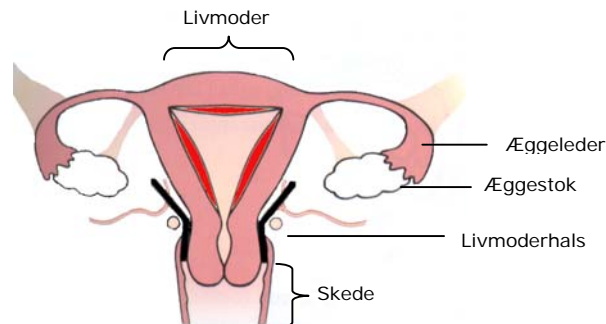
Næringsrig kost har betydning for helingen af dine sår og hvor godt du har det i dagene efter operationen. Derfor vil du blive tilbudt 4 proteindrikke allerede dagen før operationen. Se også folderen *Ernæring og operation*.

Operationen

Om morgenen på operationsdagen vil du få et lavement.

Operationen varer sædvanligvis 2 til 3 timer og foregår i fuld bedøvelse gennem et snit på langs af maven. Tidligt under operationen sender kirurgen ofte vævsprøver til mikroskopisk undersøgelse. Der vil allerede under operationen komme svar på, hvorvidt det drejer sig om godartede eller ondartede forandringer. Hvis det viser sig at være kræft i æggestokkene, vil kirurgen forsøge at fjerne så meget kræftvæv som muligt. Det betyder i de fleste tilfælde fjernelse af æggestokke, æggeledere, livmoder samt større eller mindre dele af bughinden, fedtvævet foran tarmene og blindtarmen. I nogle tilfælde er der behov for at fjerne dele af tyndtarm og/eller tyktarm. I disse tilfælde kan tarmen oftest syes sammen igen, og stomi (tarmen ført ud på maven) er derfor sjældent nødvendig. Efter operationen bliver alle fjernede organer og vævsprøver yderligere mikroskopisk undersøgt. Afdelingen får

svar på undersøgelserne efter 8-10 dage. Vi kan derfor først give dig endeligt svar på prøverne, når du kommer ind til konsultation i afdelingen 8-10 dage efter operationen.

Hvilken betydning har det at få fjernet æggestokkene og livmoderen?

Når din livmoder fjernes, får du ikke længere menstruationsblødninger.

Hormonproduktionen ophører, når æggestokkene fjernes.

Før overgangsalderen

Manglende hormonproduktion vil evt. føre til gener såsom hede- eller svedeture. Vi kan hjælpe dig med råd, vejledning og eventuel medicin.

Efter overgangsalderen

Hvis du inden operationen har passeret overgangsalderen, vil du ikke mærke nogen forandring.

Kan der opstå komplikationer?

Ved en operation er der altid en lille risiko for komplikationer. De er heldigvis oftest forbigående. Det er normalt at have let temperaturforhøjelse de første dage efter operationen.

Enkelte patienter kan få:

- Behov for blodtransfusion pga. blødning ved operationen.
- Lungebetændelse, blærebetændelse eller betændelse i såret.
- Blodansamling enten i toppen af skeden eller i operationssåret.
- Føleforstyrrelser ved arret (vil som oftest forsvinde efter 3-6 måneder).

I meget sjældne tilfælde kan der under operationen ske skade på det omkringliggende væv, eller der kan forekomme blødning, som kræver en ny operation.

Selve bedøvelsen indebærer også en meget lille risiko. Se folderen *Patientinformation – anæstesi/bedøvelse*, og brug evt. samtalen med narkoselægen til at få svar på de spørgsmål, som du har vedrørende bedøvelse.

Efter operationen

Efter operationen bliver du kørt til en opvågningsafdeling, hvor specialuddannet personale tager sig af dig og observerer dig. Du bliver kørt tilbage på den gynækologiske afdeling efter 1-2 timer.

Smerter og kvalme

Vi forsøger at gøre dig så fri for smerter og kvalme som muligt, så du hurtigere kan begynde at spise og drikke og komme ud af sengen. Forud for operationen har du fået lagt en tynd slange ind i ryggen (epiduralkateter), se folderen *Patientinformation om epiduralkateter*. Herigennem får du smertestillende medicin de første 3 dage efter operationen. Foruden behandling af smerter i epiduralkateteret gives smertestillende tabletter. Har du brug for yderligere smertestillende medicin, må du endelig sige til. Du bliver ikke afhængig af medicinen i den korte periode, du har brug for den.

Hvornår må jeg komme op efter operationen?

Vi stiler mod, at du kommer op at sidde og ud at gå allerede få timer efter operationen og igen i forbindelse med aftensmåltidet. Vi anbefaler, at du i alt er oppe ca. 2 timer på operationsdagen.

Hvornår må jeg spise og drikke efter operationen?

Du må spise og drikke lige efter operationen. Du bør drikke mindst 1 liter inklusiv 2 proteindrikke på operationsdagen, for at du hurtigere kommer til kræfter. Proteinrig kost og proteindrikke fremmer desuden sårhelingen.

Dagen efter operationen

Blærekateteret vil blive fjernet om morgenen. Ved stuegang vil lægen informere dig om operationen, og der vil være mulighed for at stille spørgsmål. Sygeplejersken fjerner forbindingen og ser til såret. Vi stiler mod, at du er ude af sengen i cirka 6 timer sammenlagt. Du bør drikke 1½-2 liter inklusiv 4 proteindrikke og spise energi- og proteinrig kost.

2. dag efter operationen

Vi stiler mod, at du er ude af sengen i cirka 8 timer sammenlagt. Du bør drikke 1½-2 liter inklusiv 4 proteindrikke og spise energi- og proteinrig kost.

3. dag efter operationen

Du får fjernet epiduralkateteret, da det ikke må ligge længere pga. risiko for infektion. Vi stiler mod, at du er ude af sengen i cirka 8 timer i alt. Du bør drikke 1½-2 liter inklusiv 4 proteindrikke og spise energi- og proteinrig kost.

Udskrivelsen

Vi stiler mod, at du kan udskrives 4 dage efter operationen. Har du brug for en sygemelding, vil du få den udleveret ved udskrivelsen. Sygemeldingen vil oftest være på 3-4 uger.

Efter udskrivelsen

Hvordan skal jeg forholde mig, når jeg kommer hjem?

Du kan forvente, at der går nogle uger, inden du helt har genvundet dine kræfter og din energi.

- De første 2 uger bør du hverken løfte tunge ting (mere end 10 kg) eller dyrke hård sport (f.eks. tennis og badminton).
- Du må gerne dyrke almindelig motion som gåture, løb og cykling straks efter udskrivelsen samt køre bil, hvis du føler dig klar til det.
- Du må gerne tage brusebad, men må først tage karbad og svømme, når såret er helet, og eventuel blødning fra skeden er ophørt.
- Arbejde kan genoptages når du føler dig klar til det, dog bør fysisk krævende arbejde først genoptages efter 3-4 uger (aftales med lægen).

Smerter

Du vil være øm i maven de første uger efter operationen og skal derfor fortsætte med den anbefalede smertestillende medicin efter behov.

Anbefalet smertestillende medicin:

1 gram Paracetamol fx Panodil (tablet) 4 gange dagligt og 200 mg Celebra (kapsel) 1 gang dagligt i 2-3 dage (bliver udleveret ved udskrivelsen).

Hvis du fortsat har smerter efter denne periode, anbefales det at supplere Paracetamol med 200 mg Ibuprofen 3 gange dagligt (håndkøbspræparat).

OBS Du må ikke tage Ibuprofen og Celebra samtidig.

Når smerterne aftager, kan du nedsætte antallet af tabletter og efterhånden holde helt op med at tage dem (ofte efter 1-2 uger). Vi vil råde dig til at læse indlægssedlen i medicinpakken, så du kan være opmærksom på eventuelle bivirkninger. Hvis du får bivirkninger, bør du ophøre med behandlingen og tale med en læge.

Vaginalblødning

- Du kan have let blødning fra skeden den første uge, og herefter brunligt udflåd op til 3-4 uger efter operationen.
- Når såret i toppen af skeden falder af efter cirka 10 dage, kan der forekomme lidt frisk blødning.
- Vi anbefaler, at du bruger hygiejnebind. Du må ikke bruge tampon, så længe du bløder.

Hvad med seksuallivet?

Lysten til sex kommer i takt med at smerter og træthed forsvinder og du får det bedre psykisk. Muligheden for tilfredsstillelse og orgasme forandres ikke efter operationen, men hvis du skal i kemoterapi efter operationen vil det muligvis påvirke din lyst til sex.

Ved fjernelse af hele livmoderen:

Såret i toppen af skeden er først helet efter ca. 3 uger, og derfor kan der forekomme blødning i den periode. Du og din partner må først genoptage samlivet på dette tidspunkt.

Fjernelse af livmoderen forandrer ikke din skedes størrelse, og din seksuelle funktion påvirkes ikke. Det er dog normalt, at der kan forekomme ubehag ved samleje i op til 8-12 uger efter operationen.

Mave-tarmfunktion

Hvis du drikker rigelig væske, spiser godt og bevæger dig, kommer der hurtigere gang i tarmen.

Er din mave-tarm funktion ikke blevet normal efter operationen, kan du fortsætte med 1 gram Magnesia (tablet) 1-2 gange dagligt.

Træthed

Det er almindeligt at føle sig træt de første uger efter operationen. Trætheden kan skyldes tab af muskelmasse, og at du har spist mindre end du plejer, eventuel lav blodprocent og en stressreaktion. Vi anbefaler daglige gåture og varieret kost. Jerntilskud kan eventuelt indtages ved lav blodprocent.

Psykisk reaktion

Det er helt almindeligt at reagere både fysisk og psykisk på diagnosen kræft. Det er individuelt, hvordan man reagerer, og samtidig kan reaktionerne variere fra uge til uge. Det er vigtigt, at du tager dine reaktioner alvorligt. At reagere er ikke et tegn på svaghed. Brug derfor personalet, familie og venner og involver dem i dine tanker og bekymringer. Lad være med at give indtryk af, at du kan klare det hele selv. Alle har brug for støtte og nogen at tale med.

Forholdsregler ved komplikationer efter udskrivelsen

Inden for de første 2 uger kontaktes sygeplejerskerne på afsnit 5031 (Tlf.: 3545 5031), hvis du får

- kraftig blødning fra skeden
- tiltagende smerter
- feber eller tegn på betændelse i operationssåret (rødme, varme, ømhed og hævelse)

Er der gået mere end 2 uger efter operationen, skal du kontakte din praktiserende læge eller vagtlægen, hvis der er problemer.

Opfølgende konsultation

Du skal møde til konsultation 8-10 dage efter operationen i afdelingen - afsnit 5031 (opgang 5, 3. sal). Her vil vi fjerne clips eller tråde, og vi taler med din om resultatet af vævsprøverne fra operationen. Ved samtalen vil der være både en læge og en sygeplejerske til stede. Det er en god idé at have en pårørende med til denne samtale, hvis du har mulighed for det.

Det videre forløb i behandlingen - herunder eventuel supplerende kemoterapi - vil blive drøftet med dig. Kemoterapibehandling foregår på en specialafdeling.

Vi henviser i øvrigt til folderen *Information om indlæggelse og operation i Gynækologisk Klinik*.

Noter:

Revideret juni 2006 af:

Sygeplejerske Anette Genckel, sygeplejerske Vivi Thomsen, afdelingslæge Dorthe Hartwell og Dorthe Hjort